

boven de deur en pakt den uil beet.
Gij, bode en levenwekker, hier! Hou de vlerken sterk gereed... De blijde tijding!
(schrijft op 'n vel perkament-surrogaat):
Aan éénige Nele, Assepoes... Tijd is in aantocht.
Wees me duizendmaal gezegend. Nu komt de speelman op het dak.
(denkt even)
Wat nog al meer? Geen woorden meer... Niks, niks... 't Is genoeg, 't is klaar genoeg.
Bindt 't opperolde vel aan den poot van den uil en heft het beest hoog in één zwaai...
Volg den weg van uw geheugen! Hop, kameraad! M'n groeten thuis!
(de uil vlerkt weg).

Daar zeurt weer, allengs naderend, Lamme's harmonika. Er pleet 'n rythmiek van riemslagen in 't water, en Brabo's stem cadenseert mee...

Brabo Joep... hee... joep... hee... Jandorie, m'n spieren moet ik smeeren... Joep... hee... joep... hee...

Lamme Gij werkt, ik speel... 't Leven is zalig... 't Galjoen verschijnt. Brabo, recht, met 'n grooten roerriem. Lamme vòdr aan den boeg.

Brabo Los den riem... Nu gaan we zeilen! Tijd, kap'tein, de vaart begint!

Lamme Breng me den uil; we nemen hem mee. Tijd Hij 's weg! Weg! Weg! Naar huis toe, Lamme! God, is dees avond geen wonder? Gauw! Gauw nu van wal! M'n lijf wordt precies één speldekussen: laaiende jacht om hier weg te zijn...

Brabo trekt 'n touw den mast in. Met 'n geweldigen zwaai ontrolt zich 'n groote Lioen-vaan.

Dat is plezier!

Lamme Als 't regent zitten we droog... (melo) Salut! o, land van bitter zwijgen! Ik word weer jong. M'n bloed is vief als van een veulen...

Ook het zeil gaat de hoogte in.

Brabo Is 't klaar?

Tijd springt terug aan wal.

Tijd springt terug aan wal.

Nee, wacht nog!

Hij loopt naar 't kapelleken onder den boom, neemt er 't beeldje uit, wipt terug aan boord, plaatst het op de spits van den boeg, en vlak daarbij, den scheepslantaarn.

Los, Lioen! Vooruit! Kort is de nacht!

Brabo punktueel, roept door 'n scheepsroeper: Dertig Noorderbreedte... Kwart over twaalf. Geen nieuws aan boord.

Lamme improviseert 'n kermisdeun terwijl 't galjoen statig afvaart.

Tijd Assepoes! Assepoes! Heerlijk lief! Wees me gegroet! Ik breng u 't geluk!

Nog hoort men Brabo's stem uit de verte door den roeper:

Volle zee.. Wind Zuid-Oost...

en de echo beantwoord:

Wind... Zuid... Oost...

TWEDE KAPITTEL

Het Salon in Saturé's huis. 't Kan Louis XXX zijn, of méer. 't Kan ook 'n hol zijn voor alchemie, want Saturé is Don Quichotte, dank aan de zielsverhuizing. Quichotte was 'n fantast. Saturé behield van hem alleen de nerveuze verwaande grilligheid. Monopool. Aan één der wanden van 't salon Don Quichotte's levensgroot conterfeitel met Cervante's requisieten. Er hangt ook 'n panoplie, grotesk met 't familieale scheerbekken en 'n houten zwaard. Sic transit... Eén breed laag raam waarover 'n versteven draperij. Alleen wat schemer waast er door, grijs. Maar domineerend in die alkoof staat de klok, een reuzeklok. 'r Werk staat stil. De klok slaapt... In Saturé's salon sterven de spinnen van verveling. Hun nei wiegt kadavers. Verveling als 'n kleverige brij, overal. De muren zijn behangen met verveling. De meubels kraken van verveling.

Verveling heeft er zich ingemaard. 't Is 'n atmosfeer van vliegenlijm. En daarbij, natuurlijk, de stilte van 'n familiekelder. Het tweede kapittel begint alzo: CHOU, de «huwbare» dochter (veel schmink, asjeblijf!) Speelde zoolang met 'r poppen tot ze er bij in slaap viel. Daar ligt ze dus gedoken in 'n diepen zetel en soest met pruimemond. Zoò wilt 't de educatie. Chou slaapt zoveel mogelijk: 't eenigst middel om te vergeten, dat 'r jeugd geen eeuwigheid is. De ontgoocheling bij 'n meisje begint in die wereld rond de zeventien jaar. Chou is er twee-en-twintig. Maak de conclusie zelf. La pension chez les bonnes sœurs deed haar snakken naar emancipatie. Saturé vermoedde 't, en sprak: Leer haar alles wat in de high-life wenschelijk is. Alleen géén horlogetaal. Wie 't ooit uitvond het leven te verdeelen in mathematische fracties van dertig, zestig, vier-en-twintig, was abject. Levensklijpsen moet ge nooit meten, 't geluk evenmin. En toen Chou uit pensioen kwam, heeft ze zich te slapen gezet. Heur hersens... Aan de andere zijde zit de MARQUISE, heur doorluchtige moeder. Luchtig is ze niet. Nog dieper in 'n zetel, met 'r air en embonpoint, werkelijk 'n vrouw van gewicht. Ze leest geniale verzen met pathetische stremiremolotjes, langzaam als snoept ze aan 'n pikante lekkernij. 'n Paar dagen geleden vierwen ze 'n nieuwe lakei aan. 't Was Lamme. Hij hield zich dom; dat gold als aanbeveling. Lamme, bode van goed nieuws. Goed nieuws voor Nele die sinds jaren Assepoes werd in Saturé's huis. Assepoes met pollepel en kachelpommade. De meid-voor-alle-werk. Goedkoop en passief. Dus twee betrouwbare elementen, dacht Saturé. 't Was 'n goeie speculatie. Assepoes komt zelden in volle licht. Ook zoo vulgaire, he? Lamme heeft z'n werk. Nu zaagt hij ergens hout in den hof, en als de zaag buiten even zwijgt, begint binnen de...

Marquise Oh, toi, la lune; mon cœur, le miel... Mon amie, le fiel de la terre amère nous importune... Très singulier, ce pluriel: Nous formons à nous deux la lune-de-miel! (voor zich):

Ach, ach... sublime! La... lune... de... miel... Miel... mi... el... miii... elle... Voel jij dat ook zoo, Chou? Zeg... Chou, heb jij 't ook begrepen?

Buiten heftig gesnork van de zaag, kort, knappend.

Chou schrikt wakker:

Die zaag!

Marquise Ah! Fi Donc! Is dat alles wat je voelt voor poëzie? Is dat begrip, sentiment?

Chou Niks van verstaan.

Marquise Verstaan? Nou ja..., maar die «cadence», die, hoe zal ik zeggen, dat... die rijmen «fiel» en «miel» en «terre amère», «lune importune»... Eénig, lieve! Eénig!
Chou (droog): Hoe laat is 't wel?

Marquise De klok is stilgevallen.

Chou Meer dan 'n week dat ze stil bleef.

Marquise Hebben 't ook zoò druk, he?

(Poos. De zaag snorkt weer even)

Chou Hoe laat zou 't nu wel zijn?

Marquise Le fiel de la terre amère... Ach, als je dat zegt, nee, zingt: La terre amère... dan denk je waarachtig aan geen tijd meer.

Chou Zou 't al héél laat zijn?

Marquise Jij lust natuurlijk liever dragondersproza! Je hebt geen vrouwelijke gevoeligheid... 't Spijt me dat ik 't van m'n eigen kind zeggen moet...

(Poos. De zaag snorkt.)

Chou Ja, geef me dragondersproza! 'k Stik in je suiker. Je leest poëzie als 'n soporifiek. Lieve krentenkoekmoeder, je bent 'n schat van 'n mensch, maar ik slaap...

Marquise Afschuwelijk!

Chou Ik sliep m'n jeugd voorbij! Ik slaap nòg! 'k Blijf slapen...

Marquise ... tot eens de mooie prins...

Chou Nee! De dragonder! Tot eens de dragonder komt, mét of zònder sabel! Als ie

maar dùvelen kan...

Marquise Chou! Waar haal je 't vandaan?

Chou Uit m'n desillusie. Zeg me hoe laat het is! Zeg-me-hoe-laait-het-is!!

Marquise recht op en koud:

Je hebt nog tijd om 't te weten...

Buiten 'n laatste geweldige beet van de zaag, spontaan gevolgd door een realistische «verdekke». Onmiddellijk daarop doet zijn intree Lamme, als lakei, met bebloeden vinger.

Chou Lamme!

Lamme Neem nie kwalijk, juffr...

(hij toont z'n karmijn-duim)

Marquise Oooo... Bloed! Water! (ze snelt af)

Lamme Dat heb ik er aan. Madam la marquise gaat water halen. 'n Borrel zou beter zijn.

Chou Laat 's zien...

Lamme 'n Zaag kent geen verschil tusschen hout en vleesch. 't Ging er door als 'n wespengel.

Chou Wacht... 'k Heb hier m'n zakdoek...

(ze verbindt)

Lamme Lamme, zei 'k, ge zijt 'n rijpe peer. 't Sap loopt eruit.

..... Uw handen rieken goed...

(poos).

Chou

Lamme Fijn... Zijt ge nu niet moe?

Chou Laquais!

Lamme 'k Had 't vergeten. Zoo'n doekske staat triomfant, hé! 'n Beenhouwersinsigne.

Nobel! Nobel! 'k Ga voort werken.

Chou Laat die zaag gerust. M'n hoofd is ziek.

Lamme Da's triestig. Hoofd ziek, hart ziek.

Chou Misschien wel...

Lamme Zeker. Uw oogen zien gelijk bloemkooltjes... 't Is dat uw hart honger heeft.

Chou Lamme, hoe laat is 't wel?

Lamme Zoo laat als ge wilt, juffrouw.

'ne Mensch kan eeuwig even oud blijven.

Chou 't Is goed. Ga 'n klok zoeken...

Lamme Zoek nooit 'n klok. Uw tijd komt vanzelf...

Chou Ga de keuken in.

Lamme Leid ons niet in bekoring.

Chou Wat bedoel je?

Lamme Nee, niet de meid... Raar schepsel, die meid, juffrouw.

Chou 'n Beetje suf.

Lamme Suf... ja... Smal ook. Die zal geen breeje kist moeten hebben...

Chou Wat?

Lamme ... later. Profijtelijk wonen.

Chou Ga in de...

Lamme Nee, nee, nee! Gij zijt ook niet zoo groot...

Chou Laquais!

Lamme Wie 'ne put graaft...

Chou Werk!

Lamme Die keukenmeid wordt suf, mamzel...

Wòrdt! Mizerabel! Zie, gij zijt zoo fijn met uw handen die goed rieken... En uw kleed is fijn, en uw manieren zijn fijn. Gij leeft als 'n porceleinen postuurken. Zij riekt naar peper en kruidnoot, maar 't is geen meid!... 'n Beetje suf...

Precies Sneeuw witte, maar in 't zwart.

Da's van 't schoenen blinken.

Chou Genoeg. Ik jààg u weg.

Lamme Niewaar, bazin. Ge luistert. Wil ik eens profeteren?

Chou Ah, mais...

Lamme Eens gaat 't postuurken òòk in de kist. Gij en madam... Fijn, die doekskens voor 't bloeden, maar uw vader heeft de zon gedieft van de meid die prinses moest zijn.

Chou (er is een veertje van egoïsm los-gesprongen)

Knechtenextase voor de keukenmeid! Ho-hoho... Zijn we egaal geworden?

Lamme Voor de pieren smaakt alles eender.

Chou Je lacht! Vierkant als je botte gedachte!

Werk bij 'n boer! Zoo stal, zoo koe! Je mag verhuizen, lakei! Dan stel je 't zònder maintien! Loop nu 't uur zoeken!

Marquise komt terug, 'n glas water in ontroerd